

**„ПРИКЛЮЧЕНИЯ ОПАСНИ СЪС ГЕРОИ СЛАДКОГЛАСНИ” –
ЕДИН ДЕТСКИ МЮЗИКЪЛ НА АНГЛИЙСКИ ЕЗИК**

(Споделен малък педагогически опит)

Яна Димитрова Бабрикова

**„EXCITING ADVENTURES WITH SWEET-VOICE CHARACTERS”
A CHILDREN’S MUSICAL THEATRE IN ENGLISH**

(a shared pedagogical experience)

Yana Dimitrova Babrikova

Abstract: The essay is an emotional tale of a young teacher about the first school day and her first meeting with her students. At the same time, it is a reflection on the beginning and the mission of the educator, provoking questions, doubts and ideas. These excitements are skilfully intertwined with the realization of a children's musical theatre entitled "Exciting adventures with sweet-voice characters" based on a text by N. Yordanov. The spectacle, presented on stage in English, aims to integrate pupils' knowledge and skills in their primary school foreign language learning with music and play. The conclusion puts an emphasis on the pedagogical interaction as well as the perspectives in education which pedagogues can achieve through the artistic and creative involvement of their students.

Keywords: children's musical theatre, foreign language learning, music, play, pedagogical interaction.

В реално време, силни и оглушителни, започвам с тях – аплодисментите. Казват, че музиката е най-директният път за свързване между хората. Наистина е така. Няма да го доказвам, а само ще го опиша, за да го споделя с всички вас, които я обичате.

Септември е... Аз вече съм учител. Очаквах с нетърпение този ден, този миг, в който ще мога да кажа: „Вече съм учител!”. И веднага в душата ми звънва една струна: „Да, учител съм, но дали ще бъда добър учител?“. Да си учител, според мен не означава да знаеш много, а дори и малкото, което знаеш, да можеш да „раздадеш” на учениците. Как да направиш това? Не, не можеш да го дадеш, но можеш да запалиш искрата и учениците сами да пожелаят да го вземат от теб. Това е моята учителска философия. Доколко тя работи, ми предстои да проверя в годините на моята трудова дейност.

Септември е... Дълго чаканият от мен клас се оказа много по-голям. Вместо двадесет и пет аз получих в пъти повече ученици. Моят необикновен клас наброяваше

над двеста ученици. Двеста малки „тухлички“, които ще градят бъдещето. Защото те, децата, са бъдещето. А за да го изградят такова, каквото им е необходимо, ние, учителите, трябва да им помогнем да придобият знания и умения, които ще им бъдат полезни. Как? Още в мига, когато влезем за пръв път в класната стая и почувстваме върху себе си детските очи – уплашени, възторжени, очакващи, любопитни, още от този миг трябва да помним и никога да не забравяме: тези мънички ученици са личности. Когато аз влязох в моя първи час, радостта ми бе огромна, а още по-огромна върху мен се стовари отговорността. И ние поехме по нашия път заедно, опирайки се един на друг и най-вече вярвайки си.

Когато се каже „чужд език“, една от реакциите е: „Колко е трудно!“. Моята идея е да покажа колко не е трудно да се изучава чужд език: в моя случай – английски. Аз, младият и амбициозен учител по английски език в начален етап на обучение, си поставих тази задача и (смея да твърдя!) получих много добри резултати. Не е тайна, че учениците се плашат от чуждите езици. Може би имат известно право. А може би ние, учителите, не сме се постарали достатъчно учениците ни да заобичат чуждата реч? Бъдещият живот ще говори на много и различни езици. А бъдещето са моите малки ученици от моя голям клас. Не бих си позволила да останат глухи за чуждата реч в бъдещия им свят! Да! Английският, пък и всеки друг език, е труден за усвояване от малките ученици. Но е необходим – това е категоричният ми отговор на скептиците, които казват: „Те още български не знаят както трябва, започнали да учат английски език“. Предизвикателството да помогна на моите ученици по-успешно и по-безпроблемно да се справят с английския език, почука на вратата ми още в първия миг, когато влязох в класната стая на моя необикновено голям клас. Дори още по-рано. В първия празничен ден на новата учебна година.

Петнадесети септември! Музика. Всичко в този ден бе музика, цветя, усмивки. Сред всичко това стоях аз – един млад, неопитен и малко уплашен учител. Сто тридесет и пет годишното училище, в чийто двор влязох, за да стане то част от моята трудова автобиография, ми се стори най-красивата сграда в големия град. Не защото беше празнично украсено и отвсякъде извираше музика. А защото беше пълно с деца – онези, които го съживяваха и съхраняваха толкова дълги години. Според мен то затова бе и оцеляло – защото бе приютило детството, а то, детството, не бе позволило училището да остарее и да си отиде от този свят. Останалото си бе същото, такова, каквото в деня на откриването му са го видели неговите вече доста пораснали, дори остарели, а и напуснали този свят ученици. Начално училище „Димитър Благоев“. Който и старозагорец да попитате къде се намира – убедена съм, че ще ви каже. И неминуемо ще спомене още един феномен от втората половина на двадесети век – читалище „Климент Охридски“. Ще ви упъти: „То е срещу читалището“. Колко хубаво: читалище, срещу него – училище. Духовност. И сега, след толкова много години, аз съм в неговия двор. Току-що завършилият университета учител е точно там, където мечтаеше да бъде. Отвсякъде извира музика. Песните една след друга докосват душата и тя се връща отново там – в безгрижния свят на детството. „Детство мое“ – отново си на онзи вълшебен остров, на който има всичко. Всяка година, ние учителите, на този ден се преселваме на чудния остров и заедно с нашите малки ученици живеем безгрижно и щастливо там цели девет месеца. Докато отплуваме от него в края на

месец май. Може би детството ни дава „почивка“ да не забравим, че сме възрастни. Девет месеца са необходими да се зароди, развие и роди нов живот. Девет месеца се заражда, отглежда и ражда знанието. Аз вече пораснах, но благодарение на моите ученици в тези девет месеца отново се връщам в своето детство. Затова избрах да стана учител. Никак не ми се разделяше с детството и намерих начин да се връщам в него, докато остаряя и напусна този свят.

Аплодисментите... Връщам се отново при тях, защото те са началото и краят на това, което искам да споделя с вас. Ще ви разкажа накратко как работихме с една малка част от моя голям и необикновен клас. *Hello* – така кръстихме нашата група. „Здравейковците“ бяха решили да ми се доверят и да работят с мен в още един допълнителен час по английски език. Така започна всичко. Проектът „Твоят час“ стартира и ние заработихме здраво. Веднага ви казвам, че този час не беше обикновен. В него не се учеше, а се играеше и пееше. Само това. Защо игра? Защото тя е неразделна част от детството. Защо музика? Защото музиката е предаване на емоции. А колко са емоционални децата – това просто няма нужда от обяснение. С такива могъщи съюзници като играта и музиката нямаше как да не постигна целта си. Решили бяхме да поставим мюзикъл на английски език – „Приключения опасни със герои сладкогласни“. Великолепният текст на Недялко Йорданов и прекрасната музика на Хайгашот Агасян спечелиха безрезервно учениците и започнахме. Дългото заглавие бе веднага съкратено на „*Хей, приятелю, здравей!*“ / „*Hey, hello my friend, hello!*“. Така се и поздравявах: „Здравей, приятелю!“. Най-напред нашият малък мюзикъл докосна емоциите на учениците от проекта, а после тази емоция те предадоха на своите съученици, като пяха и играха с много обич за тях.

Музиката... Кога за пръв път ни докосва магията на музиката? Може би още преди да се родим. Или в онзи първи миг, когато, поели глътка въздух, известяваме с писък на този свят, че вече сме част от него? Моето намерение е не да разказвам за музиката, защото това би било много амбициозна и в крайна сметка невъзможна задача, а просто да споделя какво направи музиката за мен и моите ученици. Как тя ни помогна да се потопим в света на чуждия език и така да усъвършенстваме уменията си да се изразяваме на него. Не зная дали има човек, който да не обича музиката. А може би има? Но това са само онези, които не са се докосвали до нея. Днес музика звучи навсякъде, отвсякъде, всякаква. Някои казват, че има хубава и лоша музика. Мисля, че грешат. Музиката това е хармония, а понякога и дисхармония от тонове. Едно звучене предизвиква едни, друго – други емоции. Музиката е част от нашия живот. Част от живота на човека са и емоциите. А емоциите на малките деца са по-голяма част от техния живот. Как обаче учителят да използва емоционалните си ученици, за да

пробуди тяхната активност, да ги подтикне сами да търсят и откриват знанието? Има начини. Поне аз, в своята скромна една година като учител, успях да постигна това в моите часове по английски език и най-вече в работата си с групата *Hello* с помощта на музиката. Музиката е най-директният път за свързване между хората. А какво ни трябва в обучението? Взаимодействие. Щом музиката ми дава този вълшебен ключ, за да отключи вратата на взаимодействието, аз го вземам, отключвам я и така заедно с моите ученици вървим напред по пътя на знанието. Да знаеш чужд език, не означава автоматично, че можеш да научиш и другите на него. Трябва да умееш да провокираш другия да пожелае да се научи.

На всички ни се струва, че най-правият път на познанието е от знанието на учителя към знанието на ученика. Но не е така. Този път се оказва най-дълъг и най-труден, ако не се обърнем към чувството. Никакво зубрене няма да помогне, ако не създадем такъв живот на децата в училище, в който да има игра, приказка, красота, свобода, музика, фантазия, творчество. Ако не осигурим на детето радост от интелектуалният му труд и свързаните с него преживявания, нищо няма да постигнем. Всеки учител е наясно с новата образователна парадигма. Но дали се движи в нейната орбита? Докато всеки учител не приеме за свое професионално кредо тезата „Ученикът трябва да изживее радост и удовлетворение от своя учебен труд.“, това няма как да се случи. Докато има учители, които вярват, че могат да напълнят и без това тежката раница на ученика със знания, тази радост и това удовлетворение няма как да бъдат изживени от ученика. Трябва да не отнемаме на детето така необходимата свобода. Свободата на ученика е условие за любознателността му. Това никога не бива да се забравя от нас, учителите.

И така нашата работа по мюзикъла започна с много ентузиазъм и идеи. Най-напред дойде моето притеснение, че няма да имам достатъчно ученици в часа. Желаетите обаче бяха много. Може би идеята, че ще играят, пеят, танцуват и се забавляват, ги беше привлякла? Нямах право да върна нито един ученик. Нещо бе привлякло любопитството на детето и трябваше това любопитство да бъде задоволено. Затова направих втори състав от артисти. Дубльорите влязоха в благородно състезание за спечелване на титуляр за роля. Колко бяха сериозни и съсредоточени и как всеки се стараеше да играе, да пее и танцува най-добре. Разбира се, играха всички: едни на едно представление, други – на друго. Важна помощ, особено в изработването на реквизита, ни оказаха родителите. И нямаше как: децата ги питаха имат ли дълга рокля за фея, пухкави пера за кокошка, стилна папийонка за горския певец славейчето Слави. А тромпет за Пенчо? Нали е музикант! Опашка и малки ушички за хитрата Елвира. Обличаха, събличаха, смяха се. С една дума – влязоха в роля. А когато си в роля и играеш, всичко можеш да постигнеш. Дори трудно произносимите думи на английски език започваш да произнасяш все по-правилно и сигурно. Незаменима помощ оказа на учениците и родител, който работи в операта. Той разказа на децата за труда на оперния певец. Няма да скрия, че понякога ми беше трудно, но влизайки при моите артисти, те ме посрещаха с „Вижте сега, госпожо! Ето така ще вляза, ще застана ето тук и ще го изпея така...“ И отново ме обземаше ентузиазъм. Символ на нашата група стана знамето, което сами си изработихме. Всеки в училище знаеше за нашата група, която в часа не учеше, а пееше и играеше – подготвяше мюзикъл на английски език. Доста голямо предизвикателство е да преведеш Недялко Йорданов на английски език.

Допълнително ме затрудни и адаптацията на мюзикъла. Имах ограничение и във времето. И така започнахме с представленията. На коледния концерт представихме малка част от мюзикъла и постигнахме голям успех. Още ученици изяха желание да се включат в групата, а когато ги попитах не е ли труден английският език, те отговориха, че не изглежда никак трудно да говориш и най-вече да пееш на английски език. Това ни даде много сили и ние още по-упорито заработихме. Изпипвахме детайлите, поправяхме костюмите и така до големия концерт. Нашето училище ставаше на сто тридесет и пет години. За малките артисти това беше най-емоционалният момент. Щяха да играят на истинска голяма сцена – сцената на театъра. В салона на театъра се бяха събрали много хора. Малки и големи, бивши и настоящи ученици, родители, учители, познати и непознати. Малките артисти бяха великолепни! Говореха на английски език, а всички ги разбираха. Когато запяха песента за приятелството, някои дори си тананикаха на български език. Музиката беше тази, която хвърли мост между чуждия и родния език. Аплодисментите не закъснях, а очите на артистите блесяха. Така блесят очите на радостните и удовлетворени от своя труд деца. Упоритостта и трудът на учениците бяха възнаградени с единствената награда, която те желяеха – радост. Още спектакълът не бе свършил, когато ме намериха зад кулисите и ме попитаха: „Госпожо, може ли догодина пак да...” Тук спряха. Бяха забравили, че вече няма да са в своето любимо училище. Аз обаче продължих: „Разбира се, че може. Догодина ще ви поканим да гледате нашия спектакъл. Ще ви помоля само, за да ни разбирате добре, да учите упорито и редовно уроците си по английски език.” Обещаха, а очите им искряха!

Видях как едни малки деца сами пожелаха да научат по-добре английски език, като участваха в свой собствен час – такъв, какъвто те желяеха: без четене и писане, а с много музика, танци и игри. Час, който им предложи много емоции: беше част от техния свят – света на детството. Получиха и още нещо. Това „още нещо” са думите, които сложиха в своя „склад” за чужди езици. Разбраха ли, че това им се случи? И *да* и *не*. Те живяха в света на емоциите, които музиката им предостави. Работиха с радост. Накрая си тръгнаха, удовлетворени от успеха.

Завършвайки, отново ще кажа, че няма значение на какъв език ще говорим – има значение да говорим с децата на езика на детството. Този език няма как да не бъде разбран, защото е универсален. В него има всичко: игра, музика, вълшебства. Ако разговаряме на него с детето, то ще се чувства на своя си остров, свободно, щастливо, любознателно и отзивчиво. Точно такава, каквото ни е необходимо да бъде в образователния процес.

Не зная какво написах! Не зная успях ли да опиша моя скромнен едногодишен педагогически опит. Успях ли да покажа силата на музиката като проводник на чувството, каращо ученика да се вълнува, да съпреживява знанието и да желяе да го открива? Струва ми се, че повече описах моята емоция при работата ми с малките артисти от мюзикъла „Приключения опасни със герои сладкогласни”. Зная само едно – бях откровена. И ако това мое откровение би помогнало на някой млад учител да преодолее притеснението и страха от първите срещи със своите ученици, усилието ми да го споделя няма да е било напразно.

ЛИТЕРАТУРА

- Амонашвили, Ш. (1989). *Здравейте, деца! Как сте, деца?* София: Народна просвета.
- Амонашвили, Ш. (1982). Преподаване - подход за решаване на проблеми. *Сборник статии „Тенденции в развитието на образованието“ (Избрани статии от списание „Перспективи“)*, 119-125.
- Георгиева, С., Димитров, М., & Анкова, Й. (2013). *Теория на музиката*. Ст. Загора: Контраст.
- Гюров, Д. (2002). *Педагогика на взаимодействието "дете - среда"*. София: Веда Словена.
- Делчева, Т., Динчийска, С., & Спасова, М. (2000). *Технологии на педагогическото взаимодействие в ситуации*. Ст. Загора: Контраст.
- Иванов, Г. (1990). Хуманно-личностният подход в обучението. В: *Проблеми на хуманно-личностният подход при обучението в началните класове*, 5-12.
- Йорданов, Н. (1997). *Приключения описани със герои сладкогласни*. Пловдив: Хермес.
- Киров, К. (1988). *В търсене на човека*. София: Наука и изкуство.
- Кирова, В., Гълънникова, П., & Делчева, Д. (2006). *Позитивни взаимодействия в педагогическата практика*. Стара Загора: Кота.
- Лалов, Б. (2012). Радостта от познанието - неизчерпаем ресурс за поколенията. *Педагогика*, 8, 1343-1349.
- Лекова, Б. (2010). *Чуждоезиковото обучение в съвременната детска градина*. Ст. Загора: Тракийски университет, Педагогически факултет.
- Маркова, М. (2012). За някои педагогически аспекти при работа по проект, базиране на обучението по английски език. *Педагогика*, 5, 848-851.
- Соловейчик, С. (1971). Училище без стени. *Начално образование*, 10, 51-55.
- Терзиев, Н. (2006). *Образованието и животът*. София: Евромодел XXI.
- Уолтън, Ф. (2008). *Съвременни адлериянски профили*. Стара Загора: Контраст.

Яна Димитрова Бабрикова

Педагогически факултет
Тракийски университет – Стара Загора
България
Магистърска програма „Предучилищна и
начална училищна педагогика“

Yana Dimitrova Babrikova

Faculty of Education
Trakia University - Stara Zagora
Bulgaria
Master's Degree Programme in Preschool and
Primary school Education

e-mail: qna.d.b@abv.bg

Рецензент: проф. д-р Стефанка Георгиева